

363. Wł. Mickiewicz do J. I. Kraszewskiego 5 V 1886 Rkp. BJ 6520 k. 386-387.

[k. 386r]

5^{go} maja 1886 r.

Kochany Panie,

Pierwsza myśl moja była pojechać do San Remo, z wszystkiego sobie zdać sprawę i potem szukać w Paryżu praktycznego sposobu zbycia tej biblioteki. Niezawodnie mając już rodzaj katalogu, łatwiej by interes załatwić. Ale Pan już tyle miał *faux frais*¹! Dodawać trudno nowych kosztów. Przewiezienie do Paryża niemało też kosztować będzie. Co do dzieł polskich, [k. 386v] odbył takowych w Paryżu tak niepewny, że wypada szukać nabywcy w kraju. Co do dzieł francuskich, tworzą się tutaj liczne *cabinets de lecture*², niby to trochę lepiej płacą od *bouquinistes*³. Pierwotnie zamierzałem wpaść na kilka dni do San Remo, powrócić z możliwością dokładnego zdania sprawy księgarzom tutejszym. Praktyczniej może byłoby, żeby Pan na miejscu kogoś znalazł, [k. 387r] który by rodzaj katalogu spisał. Z tym katalogiem pobiegnę na prawo i na lewo, i postąpię sobie według danych mi odpowiedzi.

*La France Juive*⁴ wysłałem. Jest to spekulacja i nic więcej jak spekulacja, ale publiczność dzieło rozchwyta, więc warto śledzić kierunek wiatru. Niegdyś Kochany Pan przeciwko podobnym haniebnym próbom szczęśliwie w Warszawie oddziaływał. Dotąd nikt należycie temu pobożnisiowi tutaj nie odpowiedział.

[k. 387v] *Il faudrait voir, il faudrait savoir*⁵, oto dyplomatyczne odpowiedzi na pierwsze moje wstępne pytania, a boje się, sprowadzając cały podobny transport bez wywiedzenia dokładniejszego, zmniejszyć intratę tak obecnie Panu potrzebną. Mała nadzieja, aby Prusacy uwzględnili podania Pańskie⁶ – do czego się przyczynili *les racontars de correspondants surtout d'Italie*⁷. Gdyby Prusacy wypuścili pana na słowo, trzeba by powracać, a kiedy kaucję żądali, *tout se réduit à une question d'argent*⁸.

[wzdłuż k. 387v:] Wasz Mickiewicz

[wzdłuż k. 386r:] Jeżeli Pan nikogo na miejscu zdatnego nie znasz, zatelegrafuj, przyjadę i wszystko sam [...]

¹ *Nieprzewidzianych kosztów* (franc.).

² *Czytelnie* (franc.).

³ *Antykwariusze* (franc.).

⁴ Édouard Drumont, *La France Juive* – zob. list nr 362.

⁵ *Trzeba by się temu przyjrzeć, trzeba by się dowiedzieć* (franc.).

⁶ Proces o szpiegostwo – zob. list nr 230.

⁷ *Bajdurzenia korespondentów przede wszystkim włoskich* (franc.).

⁸ *Wszystko sprowadza się do kwestii finansowej* (franc.).